Додаток 5

СТРУКТУРА КНИГИ

Бібліотечний урок для 3 класу

Підготувала: бібліотекар ХГ №6 «МГ»

Григор’єва О.О.

Харків – 2016

ХГ №6 "МГ"

Мета уроку: познайомити учениць із книгознавчими поняттями: обкладинка, форзац, титульний аркуш, анотація, передмова, післямова, ілюстрація, зміст; навчити визначати зміст та читацьке призначення книги.

Обладнання: електронна презентація «Структура книги», у кожної учениці окремий екземпляр книги (добирається так, щоб були представлені всі елементи структури книги, про які йтиметься на уроці).

Хід уроку:

1. Оголошення теми та мети уроку.

Кожен із вас багато разів тримав у руках книжку, але мало хто замислювався над тим, з яких частин вона складається, для чого потрібний той чи інший елемент і як, узявши до рук книгу, ще не знаючи її змісту, не читаючи ні сторінки, можна визначити для кого вона призначена, хто її автор, з якого міста і в якому році вона прийшла до нас, хто малював малюнки, з яких окремих віршів, оповідань, казок, вона складається. Тільки грамотний читач, погортавши книгу, одразу зрозуміє, чи цікаво буде її читати.

На сьогоднішньому уроці ми з вами познайомимося з деякими елементами книги, навчимося визначати, для чого призначена та чи інша книжка і про що написано в ній, тобто навчимося визначати її читацьке призначення.

II. Вивчення нового матеріалу

(Бібліотекар розповідає, демонструючи презентацію. Учениці знаходять елементи книг у своїх примірниках.)

Ви вже гарно читаєте і подружилися з книжками. Коли ви ви вибираєте книгу в біблотеці чи в книгарні, як ви можете дізнатися, яка з книг цікава? Що може сказати про себе книжка при першому, короткому знайомстві з нею? І з чого почати це знайомство.

У кожної книги, крім основного тексту, є ще й інші частини - обкладинка, форзац, титульний аркуш, передмова, післямова, зміст, ілюстрація, анотація.

Вони допомагають познайомитися з книгою, зрозуміти, чи варто її читати.

Ви, зазвичай, вибираєте книгу по обкладинці: гарна намальована картинка –

ХГ №6 "МГ"

значить, цікава книга. **Обкладинка** - це обличчя книги. Це те, що вирізняє її поміж інших видань. **Суперобкладинка** — паперова обкладинка, що надівається на палітурку або основну обкладинку. Для підвищення міцності часто покривається лаком чи синтетичною плівкою.

Коли ви відкриваєте книгу, то бачите перед собою **форзац**. Це аркуш паперу, що з'єднує основну частину книги з кришкою палітурки. Часто це просто білий папір, і тоді у форзаца тільки технічне призначення. Але іноді оформлювач використовує форзац для того, щоб одразу, з першої хвилини, ще до тексту, навіть до титульного аркуша, створити в читача певний настрій, відповідний саме цій книзі. Тоді на форзаці друкують найважливіші відомості, таблиці, карту, декоративний малюнок. Саме слово "форзац" прийшло до нас з німецької мови, з батьківщини першодрукаря Гуттенберга, і означає - "перед текстом".

У книги є ще **титульний аркуш**, або заголовний аркуш книги. На титульному аркуші можна прочитати відомості про книгу. Не тільки, хто її написав і назву, але і який жанр. Якщо книга перекладна, то хто її переклав і з якої мови, яке видавництво випустило книгу і в якому році. "Титул" - рим., "назва

(Бібліотекар показує та пояснює елементи титульного аркушу)

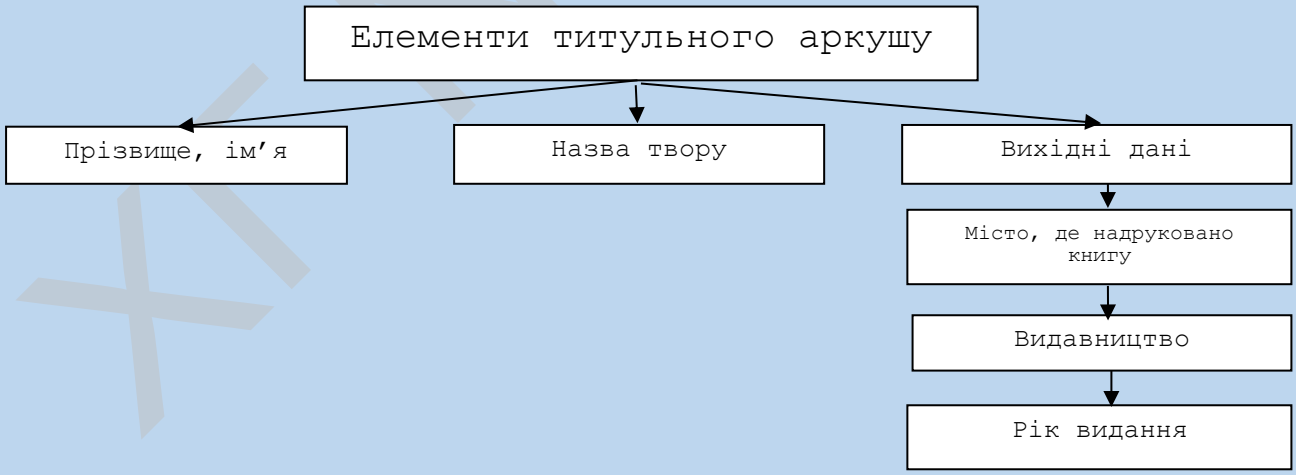

Анотація - коротка характеристика, в ній повідомляється про зміст книжки, а в деяких випадках дається їй оцінка. Міститься вона або на звороті титульного аркушу, або в кінці книги.

У багатьох книгах перед основним текстом поміщається **передмова,** яка може допомагти вибрати книгу. Тут, можливо, є відомості про автора, тематику книги. У передмові іноді розказано і про історію книги, про те, як вона була написана, коли вперше була видана, яка в неї доля.

Все це ви встигнете побачити, коли переглядатимете книги біля полиці в бібліотеці; і, звичайно, такий перегляд допоможе вам вирішити, чи будете читати цю книгу.

Передмова тісно пов'язане з текстом, вона не тільки розкриває про що йтиметься, а й підготовляє читача, налаштовуючи його на читання саме цієї книги.

Післямова - заключне роз'яснення, повідомлення автора, видавця, що стоїть у кінці твору, книги.

Ілюстрація - зображення, що супроводжує текст літературного твору, газетної статті тощо з метою полегшення для читача візуалізації змісту. До винаходу книгодрукування рукописні книги ілюструвалися художниками вручну. Знайдіть ілюстрації в своїх примірниках.

Щоб завершити знайомство з книгою, заглянемо ще до змісту. **Зміст** — структурування тексту. Переглядати зміст особливо важливо в тих випадках, коли ви знайомитеся зі збіркою.

ІІІ.Закріплення вивченого матеріалу.

Виконайте завдання

1. **Обкладинка – це:**
   а) титульний лист;
   б) обгортка книги;
   в) плакат
2. **Анотація – це:**
   а) повідомляється про зміст книжки;
   б) заголовний аркуш книги;
   в) ілюстрація в книзі
3. **Поєднайте слово та його тлумачення**

Ілюстрація	*Структурування тексту*
Післямова	*Малюнок в книзі*

КГ №6 "МГ"

Зміст	*Заключне повідомлення автора*

4. **Доповніть міркування**: *Книга вчить –*

Хто багато читає, той -

5. **Відгадайте кросворд**

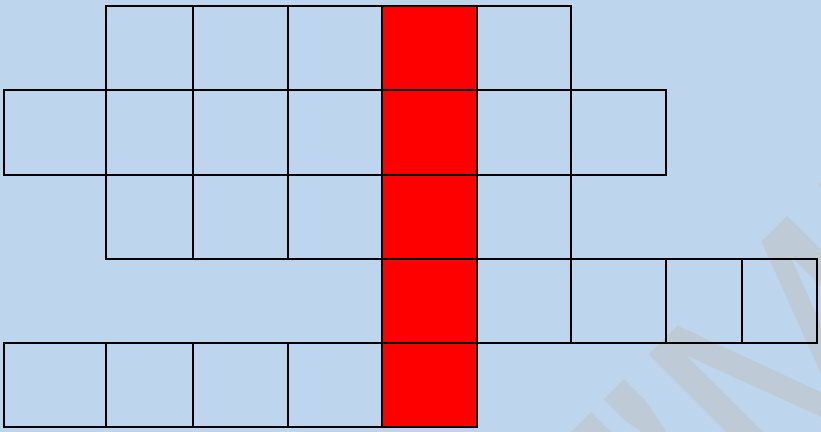

1. Кулька крутиться, працює,
А з-під кульки – рідина.
Швидко літеру малює
На папері – ось вона. (ручка)

2. Є чарівник у школі в нас.
Ану, впізнайте, хто він?
Озветься – тиша йде у клас.
Озветься ще раз – гомін.
Щоб не спізнитись на урок,
Нам голос подає… (дзвоник)

3. То в клітинку, то в лінійку,
Написати тут зумій-но,
І намалювати дещо зможеш,
Називаюся я … (зошит)

ХГ №6 "МГ"

4. Водить дружбу з олівцями,
Зошитами, папірцями.
На малюнку щось не те?
Вмить вона його зітре! (гумка)

5. Великий будинок у місті стоїть,
Та завжди, як вулик бджолиний, шумить.
Як чаша, він повний знаннями,
Ласкавий будинок цей з нами. (школа)

IV Підведення підсумків уроку

- Що ви дізнались нового на уроці?
- Які елементи книги ви знаєте?
- Для чого потрібна суперобкладинка?
- Як називається перший аркуш книги?
- Про що може розповісти титульний аркуш?
- Що можна дізнатися зі змісту?
- Що таке анотація?

V. Домашнє завдання:

підібрати з домашньої або шкільної бібліотеки книгу, в якій були б наявні всі вивчені елементи структури книги; вміти пояснювати структуру обраної книги.

ХГ №6 "МГ"